

BULLETIN

SLOVENSKEJ BOTANICKEJ SPOLOČNOSTI
pri Slovenskej akadémii vied

Ročník

5

Číslo

2

Valné zhromaždenie SBS

Dňa 23.3.1983 sa konalo valné zhromaždenie Slovenskej botanickej spoločnosti. Prítomní si vypočuli a odsúhlasili správu o činnosti a hospodárení SBS za r. 1982 a správu revízorov. Jednomyselne bol prijatý a realizovaný návrh udeliť titul čestného člena SBS Ing. J. Kolekovi, DrSc. a titul zaslúžilého člena RNDr. C. Erdelskej, (Sc.

Predseda informoval účastníkov, že Vedecké kolégium pre biológicko-poľnohospodárske vedy pri SAV schválilo štatút Holubyho medaile a tiež požadovaný finančný rozpočet na jej realizáciu. Na základe odzvy na výzvu členom v Bulletinu 4/2 sa prijal nasledovný ideový návrh: na líci mince portrét J.Ľ. Holubyho, na rube kvet trčníka čmelovitého /*Ophrys fuciflora* subsp. *holubyana*/, materiál bronz, priemer cca 8 cm. Výrobu medaile zabezpečí Štátna mincovňa v Kremnici do zjazdu SBS v auguste 1984 v Nitre, kde by sa odovzdali prvé medaily. V zmysle Štatútu pripomíname, že podklady na jej udelenie predkladajú predsedovia pobočiek a sekcií najmenej 6 mesiacov pred termínom udelenia.

Vedecká tajomníčka informovala o akcii s návratkami, ktorej cieľom bolo odstrániť nedorozumenia s PNS a členmi SES v súvislosti s odberom Biologie. Nezávisle od tejto akcie sa dňa 21.2.1983 ÚV SBS dozvedel o zražení časopisu Biológia /jedno číslo z 12.- na 20.- Kčs/. Keďže napriek viacerým snahám sa nepodarilo získať zľavu pre členov SBS, uznieslo sa valné zhromaždenie, že členstvo v SBS nebude podmienené povinným odberom časopisu Biológia. SES bude naďalej podporovať odber odborných časopisov a považuje to za morálnu povinnosť svojich členov.

Na základe rozhodnutia Prezídia (SAV a Predsedníctva SAV, ktoré sa týka všetkých vedeckých spoločností pri SAV a ČSAV, stala sa Slovenská botanická spoločnosť pri SAV od 1.1.1983 samostatnou súčasťou Československej botanickej spoločnosti pri ČSAV.

ÚV SBS obdržal z KOVS-u Vzorové stanovy, podľa ktorých je možnosť doplniť a upraviť terajšie stanovy. Bola menovaná komisia pri SES, ktorá sa bude týmto zaoberať. Víťané sú všetky pripomienky z pléna.

Periodická revízia, ktorú robilo oddelenie kontroly pri UP SAV, zistila nedostatky v platení členského. Obraciame sa preto na Vás, aby ste si svoju členskú povinnosť riadne plnili.

V období od minuloročného valného zhromaždenia boli prijatí nasledovní členovia: F. Baluška, I. Čerňáková, B. Dedičová,

A. Spevárová, J. Urda. Naše rady navždy opustili dr. B. Holúbková a dr. P. Jurčík - Česť ich pamiatke !

RNDr. H. Otáhalová, CSc.

Personálie

V druhom polroku oslávia významné životné jubileum títo členovia Slovenskej botanickej spoločnosti:

F. Berta /9.11./, prof. RNDr. J. Dostál /20.12./, RNDr. O. Erdelská, CSc. /29.9./, doc. Ing. A. Göbö, CSc. /10.12./, Ing. J. Kolek, DrSc. /2.11./, RNDr. O. Lešková, CSc. /18.9./, doc. RNDr. Ing. D. Randuška /24.7./, A. Ščavnický /1.11./.

Jubilantom prajeme pevné zdravie a tvorivé úspechy.

Zomrel RNDr. Peter Jurčík /1955-1983/

Skon RNDr. Petra Jurčíka bol bolestivý pre všetkých, ktorí sme ho poznali, aj keď sme vedeli, že je niekoľko mesiacov pripútaný na lôžko. Zákerná choroba ukončila jeho krátku životnú cestu dňa 5. marca t. r. Narodil sa 15. apríla 1955 v Bratislave, kde vyštudoval strednú školu a nastúpil štúdium biológie na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského. R. 1980 ukončil vysokoškolské štúdiá a nasledujúci rok získal titul doktora prírodných vied /RNDr./. Hlavné výsledky diplomovej práce "Sinice a riasy Chorvátskeho ramena v Petržalke" publikoval v časopise Biológia r. 1982, keď bol na študijnom pobyte na Ústave experimentálnej biológie a ekológie CBEV SAV v Bratislave. V októbri toho istého roka nastúpil na miesto hydrobiologa v n.p. Hydroconsult v Bratislave, kde však aktívne pracoval iba niekoľko týždňov.

V osobe RNDr. Petra Jurčíka strácame mladého a nádejného odborníka. Žiaľ, jeho vedecká práca bola na samom rozlete tragicky ukončená. Tí, čo sme ho poznali ako priateľa, spolupracovníka a člena Slovenskej botanickej spoločnosti, budeme naňho radi spomínať.

F. Hindák

predseda Algologickej sekcie SBS

RNDr. Vladimír Řehořek, CSc. - päťdesiatročný

Do radov päťdesiatnikov pribúda v tomto roku RNDr. Vladimír Řehořek, CSc.

Študoval na Prírodovedeckej fakulte UJEP v Brne. Štúdium ukončil s vyznamenaním a získal kvalifikáciu biologa a pedagoga, neskôr titul doktora prírodovedy. Pôsobil ako stredoškolský učiteľ a od r. 1961 ako odborný asistent na VŠP v Nitre. Od roku 1982 je zástupcom riaditeľa Botanickej záhrady VŠP v Nitre.

Dr. Řehořek vo svojej odbornej aktivite venuje pozornosť

aj divorastúcej flóre. Jeho bohatá publikačná činnosť zahŕňa príspevky z floristiky, taxonómie, ekológie a hlavne fytoecológie. Podieľal sa na floristicko-taxonomickom výskume Belánskych Tatier, spracoval floru Dražanskej vysočiny, lúky v povodí Slanej, ďalej prispel k poznaniu rastlinstva Pohronskeho Inovca, okolia svojich pôsobísk Třebíča a Nitry.

Jubilant je veľmi aktívnym členom ČSBS a SBS. Veľmi záslužná je jeho dlhoročná práca v krajskej komisii biologickej olympiády, v prírodovednej komisii oblastného múzea v Nitre i v hlbárskej poradni. Je tajomníkom výboru ZO SZOPK pri VŠP a osvedčeným organizátorom ochranárskych exkurzií.

Keby sme vedeli tak dobre fotografovať ako Řehořek, poslali by sme mu k päťdesiatinám nádherný rastlinný motív, aký býva na jeho novoročenkách a toľko pekných kvetov, koľko vypestoval jeho deduško zahradník a na obrazoch zvečnil jeho otec.

Zdena Svobodová, Viera Feráková

IV. Zjazd Slovenskej botanickej spoločnosti

/1.informácia/

Slovenská botanická spoločnosť pri SAV v spolupráci s Centrom biologických a ekologických vied SAV a Vysokou školou poľnohospodárskou v Nitre, plánuje usporiadať v dňoch 27.-31.8. 1984 na VŠP v Nitre svoj IV. zjazd pod ústredným heslom: "Preveniou a ochranou rastlinstva k vyváženej poľnohospodárskej krajine".

Ulohou zjazdu bude zhodnotiť výsledky činnosti členov a celej spoločnosti dosiahnuté od III. zjazdu, ako i zaujať stanovisko ku koncepcii výskumu v ďalšej päťročnici. Rokovanie plánujeme uskutočniť v štyroch sekciách:

1. Biológia kultúrnych plodín
2. Funkcia rastlinných spoločenstiev v poľnohospodárskej krajine
3. Ochrana rastlinných zdrojov a plánovanie poľnohosp. krajiny
4. Taxonomické a fyto geografické problémy flóry Slovenska a jej využitie

Spresenie programu zjazdu bude v ďalšej informácii, v ktorej zohľadníme prihlášky, záujem o vystúpenia a o jednotlivé odborné exkurzie. Predbežne plánujeme nasledujúce exkurzie:

1. Celodenná exkurzia do skupiny Zobora. Jej zameranie bude orientované na spoznanie štátnych prírodných rezervácií tejto oblasti a xerothermnych a lesných spoločenstiev. Uskutočnenie-peši s použitím miestnej hromadnej dopravy.
2. Celodenná exkurzia do oblasti Dolného Pohronia - Kamenín-Kováčovské kopce-Štúrovo. /Autobusový zájazd./
3. Arborétum Mlyňany - park Topoľčiansky - Jelenec /prírodné spoločenstvá a gaštanica. /Celodenný autobusový zájazd./
4. Tematínske vrchy - flóra a vegetácia na dolomitoch. /Celodenný autobusový zájazd./

Predbežná prihláška

k účasti na IV. zjazde SES /27. - 31.8.1984 v Nitre

Priezvisko a meno /titl/:

Adresa pracoviska /PSČ/:.....

Mám záujem vystúpiť v sekcii č. s referátom na tému: ...

.....

.....

.....

Mám záujem o nasledujúce dve trasy exkurzií:

.....

Poznámky a ďalšie návrhy k programu alebo exkurziám:

.....

.....

.....

.....

V dňa1983

podpis

Vyplnené prihlášky prosíme vrátiť do 31.10.1983 na adresu:
Ing. Miroslav Z i m a, CSc., Katedra fyziológie rastlín a bo-
taniky VŠP, 949 76 Nitra.

Dni rastlinnej fyziológie

Po Bratislave a Brne privítala tentoraz Praha účastníkov vrcholného celoštátneho podujatia rastlinných fyziológov. Prvá časť štvordňovej konferencie /22.-25.8./ mala všeobecný charakter a bola venovaná histórii a perspektívam československej rastlinnej fyziológie a jej postaveniu v rámci botaniky. V špeciálnej časti odznelo 17 hlavných referátov, zameraných zväčša na problematiku rastu a vývinu. Pozornosť sa venovala aj transportu živín, fyziologickým základom produktivity rastlín, stresovým účinkom mrazu a znečisteného ovzdušia na rastliny a perspektíve ekofyziológie rastlín. Väčšina účastníkov prezentovala svoje výsledky na takmer 90-tich plagátoch. Na ich prehliadku a diskusiu s autormi sa vyčlenil dostatočný priestor. Záver každého rokovacieho dňa vyplnili diskusie - o úlohe fytohormonov v morfogenéze, o možnosti fyziologickej interpretácie botanických disciplín a o modelovaní vo fyziológii rastlín.

K úspechu rokovania prispel aj prehľadný zborník, ktorý bol kdispozícii už pri prezentácii. Výber hlavných referátov z hľadiska vhodnosti, žiadúcej vyrovnanosti a regionálneho či osobného zastúpenia - ako píše zostavovateľ zborníka v jeho úvode - môže byť predmetom diskusie. To však nič nemení na skutočnosti, že sme boli svedkami vedecky, spoločensky aj organizačne úspešného podujatia, ktoré myšlienkovy obohatilo početnú rodinu rastlinných fyziológov. Už sa tešíme na IV. Dni rastlinnej fyziológie, ktoré budú podľa zaužívanej tradície na Slovensku.

J. H.

Botanická exkurzia v Bielych Karpatoch

Sekcia pre výskum synantropnej flóry a vegetácie SBS usporiadala 28.mája 1983 botanickú exkurziu do Bielych Karpát. Pre bohatý výskyt taxonov čeľade vstavačovitých patrí toto pohorie medzi najvýznamnejšie v ČSSR. Tento fakt bol i motiváciou pre našu exkurziu. Podľa literárnych prameňov sa tu vyskytuje okolo 30 druhov /Jatiová, 1981/.

B. Karpaty, i keď fytogeograficky netvoria súvislý celok, svojím charakterom sa začleňujú do oblasti západokarpatskej flóry /Praecarpaticum/. V pohorí zhruba do výšky 500-600 m n.m. prevládajú lesy dubové /Quercion pubescentis-petrae/ a dubovo-hrabové /Carpinion betuli/. V najvyšších častiach B.Karpát sú čisté bučiny alebo bukovo-jedľové lesy /Fagion sylvaticae, Luzulo-Fagion, Abieto-Fagion/. V SPR Veľká Javorina sú chránené zvyšky porastov suťových lesov /Acerion pseudoplatani/. Z nelesných spoločenstiev zo skupiny mezofilných lúk je zastúpený zväz Arrhenatherion, z pasienkových spoločenstiev zväz Nardo-Agrostidion a Cynosurion a zo skupiny subxerotermy lúk je bohaté zastúpený zväz Cirsio-Brachypodion pinnati /Tlusták, 1975/. Skalné porasty sú charakteristické iba pre bradlový pás B.Karpát /kalcifilná vegetácia/.

CHKO Biele Karpaty boli vyhlásené v r. 1979 - slovenská časť a v r. 1980 - moravská časť. Doterajšie maloplošné chránené územia nie sú zamerané na ochranu rastlinstva a živočíšstva, ochranné podmienky sú stanovené na chránené geomorfologické prírodné výtvory /Vršatec, Krasín, Ostrá Hôrka, Červený kameň/. Flora a fauna slovenskej časti bielokarpatských lúk nie je dostatočne chránená i napriek tomu, že tieto floristicky bohaté spoločenstvá sú tesne pred zánikom v dôsledku intenzifikácie poľnohospodárskej výroby. Lúčna vegetácia nie je chránená vôbec, iba lesy. Súčasný stav je alarmujúci a pre celú botanickú verejnosť na zamyslenie.

Naša bielokarpatská pochôdzka začala v dedine Bošáca a pokračovala smerom na Španie-Blažejovú. Tu sme navštívili prvú orchideovú lúku. Zistili sme taxóny Listera ovata, Platanthera bifolia a Cephalanthera ensifolia. Ďalšou zastávkou bola osada Šance s minerálnym prameňom nachádzajúcim sa kúsok za dedinou v búčine. Z tejto lokality sme autobusom pokračovali smerom na Březovú. Z Březovej viedla hlavná exkurzná trasa do Strání, ktorú každý absolvoval pešo a plne využil na botanizovanie. Popri už spomenutých Listera ovata, Platanthera bifolia, Cephalanthera ensifolia potvrdil sa výskyt ďalších: Traunsteinera globosa, Orchis morio, O. militaris, O. mascula, O. purpurea, O. sambucina, Cephalanthera damasonium, Gymnadenia conopsea, G. montana a Anacamptis pyramidalis. No netešili sme sa len z orchideí, ale aj z iných vzácnejších druhov ako boli Iris graminea, I. sibirica, Crepis praemorsa, Melampyrum cristatum ssp. ronnigeri, Cirsium pannonicum a mnohé, mnohé iné. Na spätočnej ceste sme sa zastavili ešte na lúkach v dedine Šance /Moravsko-Lieskovská dolina/, kde sa potvrdil výskyt Iris graminea.

V poslednej časti exkurzie sa účastníci oboznámili s tamojšími zvykmi a kultúrou. Oblasť B.Karpát predstavuje z národopisného hľadiska mimoriadne zaujímavý a pestrý obraz ľudovej kultúry. Z kraja s typickou dolniackou roľnícko-vinohradníckou kultúrou na juhu cez široký pás kopaničiarskych usadlostí so svojráznym charakterom života sa dostávame až po vyslovene horskú pastiersko-salašnícku kultúru v severnej oblasti.

/ Okrem toho, že sme spoznali originálnu prírodu a krajinu, toto podujatie malo i spoločenský význam a do budúcnosti si želáme, aby ich bolo ešte viacej.

J. Zlinská

Jesenný prednáškový cyklus SES

V Bratislave, v zasadačej miestnosti na Sienkiewiczovej 1, prízemie, o 14,00 hod. /ak nie je uvedené inak/:

- 21.9. Prof.Paul.L.Pfahler /Agronomy Dept.Univ.Florida, Ganesville, USA/: Genetic and physiological factors influencing heterosis.
- 5.10. Prof.dr.Pavel Plesník, DrSc.: Fytogeografické členenie Slovenska.
- 19.10. Dr.L.Mucina, (Sc.: Flóra a vegetácia národného parku Circeo /Taliansko/.
- 26.10. Prednáškový deň Sekcie fyziológie rastlín, venovaný Ing. J.Kolekovi, DrSc. pri príležitosti jeho životného jubilea:
Prof.RNDr.Ľ.Pastýrik, DrSc., čl.korešp.ČSAV a SAV: Podiel inžiniera Koleka na budovaní biologických vied v SAV.
RNDr.I.Mistrík, RNDr.T.Pšenáková, CSc., Ing.W.Ziegler, CSc.: Transport iónov cez mitochondriálnu membránu.
Ing.M.Holobradá, CSc.: Transport iónov v koreni.
RNDr.O.Gašparíková, CSc.: Metabolizmus koreňa vo vzťahu k procesom rastu a diferenciácie.
- 16.11. Doc.RNDr.A.Murín, CSc.: Akumulácia promutagénov v semenách a ich aktivácia počas prvých mitotických cyklov.
RNDr.K.Mičieta: Použitie vyšších rastlín ako indikátorov prítomnosti mutagénov v životnom prostredí.
- 23.11. Doc.dr.A.Jurko, DrSc.: Ekologické vyhodnocovanie rastlinných spoločenstiev.
- 28.11.-2.12.; sympóziu s medzinárodnou účasťou "Súčasnú úlohu algologie", Dom vedeckých pracovníkov SAV, Smolenice.
- 21.12. RNDr.L.Pertová, CSc., RNDr.Š.Maglocký, CSc. a kolektív: Kolokvium o flore Slovenska a problémy ohrozených druhov /začiatok o 9.00 hod./.
- 18.1. RNDr.I.Jarolímek: Ruderálna vegetácia Bratislavy. /Dia/
- 25.1. Dr.D.Jičínska, CSc., dr. M.N.Končalová, CSc.: Indiou od severu na juh očami botanika.

V Nitre prednášky sa konajú o 14,00 h.v budove VŠP v Nitre:

September: Doc.Ing.Z.Gromová, CSc.: "Liečivé a aromatické rastliny". Táto prednáška bude doplnená exkurziou na políčka liečivých rastlín na Agrokomplexe v Nitre.

Október: Ing.K.Obertová, CSc.: Eza čierna-Sambucus nigra. Presné dátumy konania jednotlivých akcií budú uvedené v pozvánkach.

V Arboréte Mlyňany, zasadačka ÚD CBEV SAV vo Vieske n.Ž.,
o 10,00 hod.

- 19.9. RNDr.Kormuták: Heterózný efekt pri medzidruhových hybridizáciách jedlí.
3.10. RNDr.Polvanský: Variabilita hmotnosti plodov *Castanea sativa*.
7.11. RNDr.Gáper: Mykorhíza a alelopatické vzťahy organizmov v rôznych typoch fytocenoz.

Vo Zvolene, cvičebňa odd. botaniky, Katedra lesného prostredia
VŠLD o 14,00 hod.

- 5.10. Doc.Ing.M.Križo, CSc. a Ing.M.Koríneková: Morfogenéza niektorých jarných lesných heliofytov efemeroidov.
3.11. Ing.E.Križová, CSc.: Fenológia vybraných lesných spoločenstiev 4. a 5. vegetačného stupňa.
7.12. Ing.L.Paule, Doc.Ing.M.Križo, CSc., Doc.Ing.J.Pagan: Genetika a šľachtenie buka.

V Košiciach, Botanická záhrada, Mánesová 23, miestnosť č.119
o 15,00 hod.

- 11.10. RNDr.P.Černaj, CSc.: Liečivé rastliny a ich pestovanie na Východnom Slovensku.
Ing.Ľ.Toráková, CSc.: Užitočné rastliny trópov-pestovanie.
Ing.T.Antoš: Nová lokalita *Primula acaulis* na východnom Slovensku.
RNDr.Ľ.Dostál: Rozšírenie vzácnejších adventívnych druhov na východnom Slovensku.
8.11. RNDr.E.Čellarová, CSc.: Novšie poznatky z pletivových kultúr.
Ing.A.Vojtúň: Zo života Andreja Kmeťa.
Ing.O.Tokár, CSc.: Ukážka flóry Himalájí. /Dia/

Jesenný prednáškový cyklus ČSES pri ČSAV

Benátská 2, Praha 2, vždy v pondelok od 17,30 hod. vo veľkej posluchárni katedry botaniky nižších rastlín PrF UK.

- 10.10. Dr.K.Kubát: Rod *Rumex* s.l. v ČSR.
17.10. Dr.E.Brabec a dr.P. Kovář: Depozice-ukládání atmosférických imisí na povrch rostlin. /Dia/
24.10. Dr.Z.Neuhäuslová: Zeleň v Japonsku. /Dia/
31.10. Dr.J.Gloser, dr.J.Komárek a dr.P.Marvan: Zajímavosti z flóry Kuby. /Dia/

- 14.11. Dr.T.Sýkora: Standartní plocha fytoocenózy.
21.11. Ing.V.Segeta: Ekofyziologie abiotických stresů vyšších rostlin.
28.11. Dr.M.Cottlieb: Význam sociálně psychologického klimatu ve vědeckých kolektivech pro vědeckou práci /na konkrétních příkladech vědeckých škol/.
5.12. Dr.F.Paranec a ing.T.Benčať: Dendroflora severnej Korey. /Dia/
12.12. Ľl.korešp.S.Mejný a dr.H.Otáhalová: Makrofytní vegetace vod východoslovenské a podunajské nížiny. /Dia/

Oznamy

Čs. botanická spoločnosť pri ČSAV, Benátská 2, 128 01 Praha 2 oznamuje, že pracovná konferencia ČSBS a SPS "Chorologické problémy čs. květeny" sa bude konať v dňoch 15./štvrtok/ a 16./piatok/ decembra 1983 v Prahe v Riegrových sádkach /miesto pôvodne plánovaného termínu 1. a 2.12.1983/.

Pracovná doba na sekretariáte a v knižnici ČSBS:

Pondelok:	8.30 - 11.30	12.00 - 16.00
Utorok :	8.30 - 11.30	12.00 - 16.00
Streda :	8.30 - 11.30	12.00 - 16.00
Štvrtok :	8.30 - 11.30	Zatvorené
Piatok :	8.30 - 11.30	12.00 - 16.00

Na sklade sú ešte nasledujúce publikácie, ktoré si môžete objednať alebo kúpiť priamo na sekretariáte:

- Racionální využívaní rostlinstva /zborník referátov z výročného zjazdu ČSBS v Ústí n.Lab. 1982/ ...cena 10,-Kčs
- Pér F., Hroudá L., Pokorný J., Skalický V.: Materiály ke květeně Černokostelecka a přilehlého okolí /výsledky floristického kurzu ČSBS - malá flóra uvedeného územia/ ... cena poštou 43,-Kčs

Ob j e d n á v k a

Názov publikácie	Počet kusov
.....
.....

Meno:

Adresa /PSČ/

Dátum:

Podpis:

Objednávku zašlite na adresu: ČSBS, Benátská 2, 128 01 Praha 2